

Korvausjärjestelmän rooli kotoutumisen edistämisessä

27.11. 2025 Keski-Uudenmaan kunnat

Saara Marjasvaara, Nurmijärvi

Keski-Uusimaa alueena ja lukuina

- Vuonna 2024 väestö yhteensä 207 000 hlöä
- Vuonna 2024 vieraskielinen väestö yhteensä n. 17 300 hlöä
- Kuntakorvausten piirissä yhteensä Keski-Uudellamaalla elokuussa 2025: 1968 hlöä
- Jaamme samat palvelut: Keusote, Keski-Uudenmaan TE-palvelut
- Alueena erityinen, ei ole yhtä keskuskuntaa

Vieraskielinen väestö Keski-Uudellamaalla

Lähde: Tilastokeskus 2024

Hyvinkää	2024
Yhteensä	47 031
suomi	42 515
ruotsi	435
Vieraskieliset	4 079

Järvenpää	2024
Yhteensä	46 871
suomi	41 908
ruotsi	485
Vieraskieliset	4 474

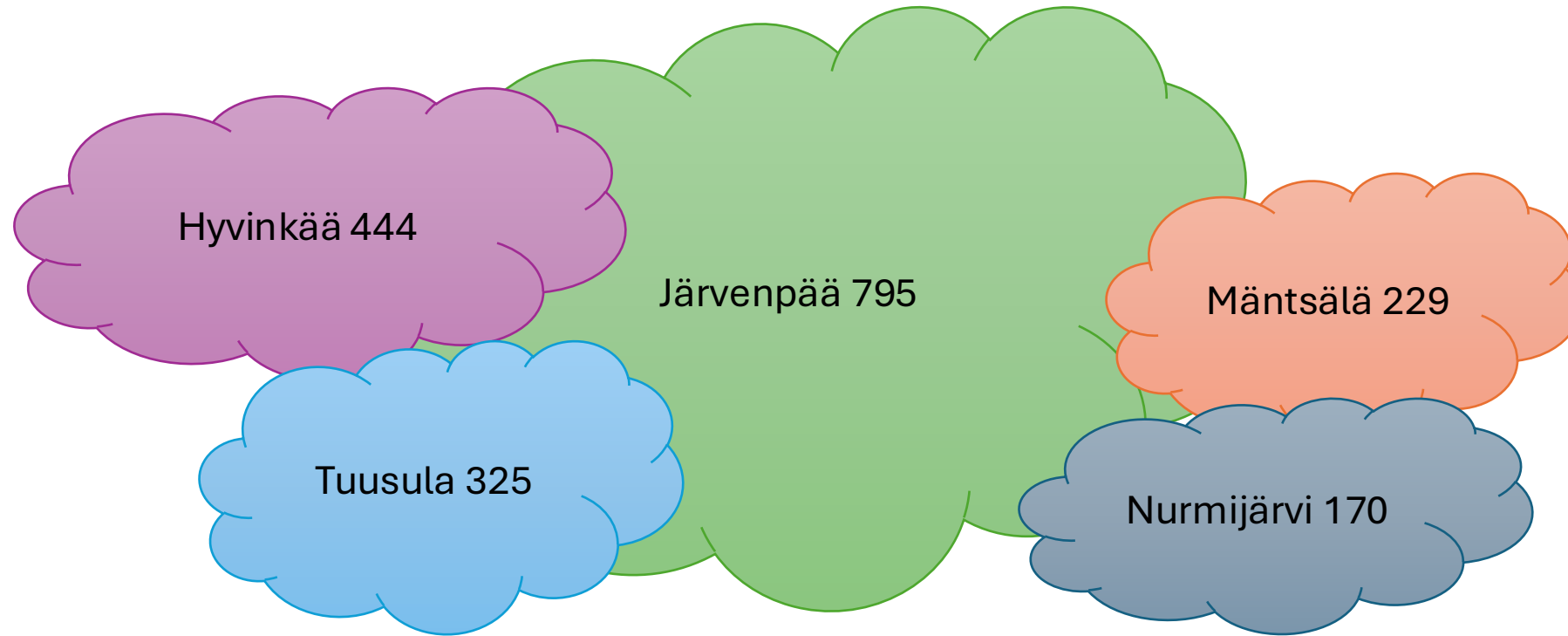
Nurmijärvi	2024
Yhteensä	45 048
suomi	40 830
ruotsi	569
Vieraskieliset	3 648

Tuusula	2024
Yhteensä	42 225
suomi	37 974
ruotsi	605
Vieraskieliset	3 646

Mäntsälä	2024
Yhteensä	20 934
suomi	19 540
ruotsi	153
Vieraskieliset	1 237

Pornainen	2024
Yhteensä	4 961
suomi	4 649
ruotsi	119
Vieraskieliset	193

Laskennallisten korvausten piirissä olevat kunnittain tammi-elokuu 2025, keskiarvo

Pienten ja keskisuurten kuntien näkemyksiä kuntakorvauksiin

- Korvauksien avulla tuotetaan kotoutumislain mukaiset palvelut kunnassa
- Korvaukset ovat monessa kunnassa suoraan sidottuna Kotoutumispalvelut –yksikön käyttötalouteen josta suurin osa kohdentuu henkilöstöresursointiin
- Korvauksista hyötyvät myös muut, kuin pakolaiset. Pakolaisten lisäksi korvauksista hyötyy mm. matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelussa asioivat, joilla on erilaisia maassaolon perusteita

Pakolaisiin liittyvät kustannukset herättävä kunnissa keskustelua

- Nykyisellä rahoitusmallilla on voitu osoittaa kuntapäätäjille, että esim. kunnan vastaanottamista pakolaisista ei synny kunnalle suoria lisäkustannuksia, vaan laskennalliset korvaukset kattavat palveluista aiheutuvat kulut
- Kotoutumispalvelun resurssit eivät ole olleet kytketty suoraan poliittiseen keskusteluun, kyse on palvelun operatiivisesta järjestämisestä
- Valtionosuudet (vieraskielisyyskerroin) eivät ole korvamerkittyä rahaa kotoutumiseen, jolloin kunnissa jouduttaisiin neuvottelemaan talousarvion yhteydessä kotoutumisen määrärahoista

Epävarmuustekijöitä

- Nykyisellä korvausmallilla laskennallisten kuntakorvausten määrä vaihtelee ja sen ennakointi on suorastaan mahdotonta
- Vuosikohtainen korvausmäärien vaihtelu on suurta ja se perustuu lähinnä ukrainalaisiin. (edellinen suuri ”rysäys” 2015-16)
- Alustavien laskelmien mukaan vuonna 2027 korvausmäärät tulevat kunnissa olemaan erittäin pienet. Kuitenkin lakisääteiset palvelut on järjestettävä.
- Palvelutarpeen arvioinnit ja kotoutumissuunnitelmat ovat vain osa kotoutumistyötä kunnissa.

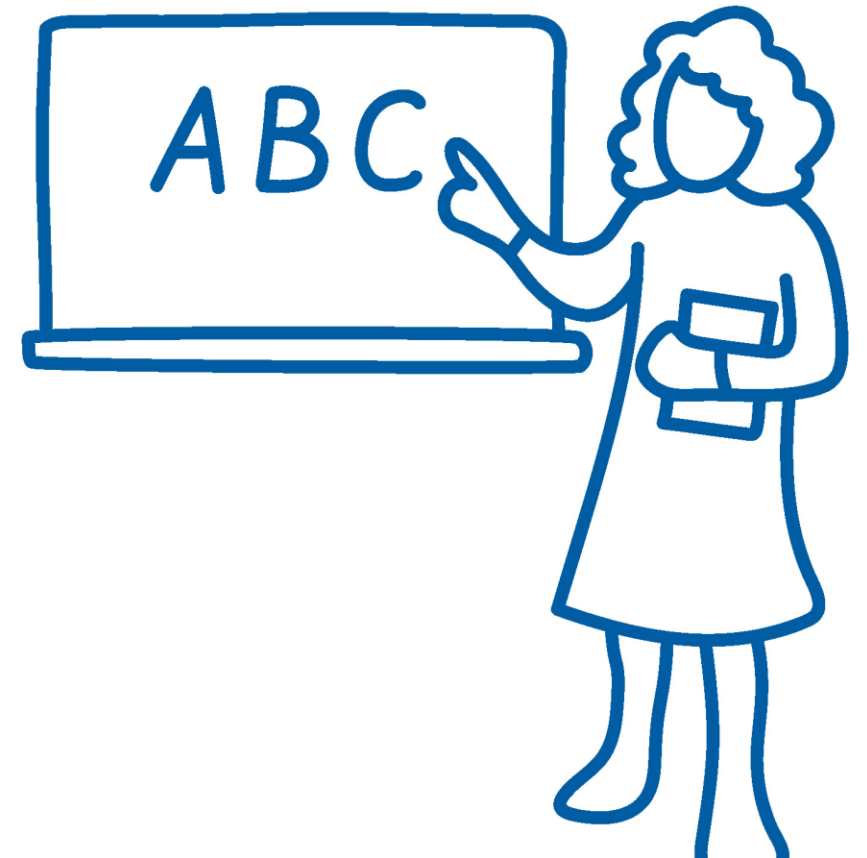

Korvausten käyttöön liittyviä painetekijöitä

- Samanaikaisesti kotoutumisaika on lyhentynyt ja palvelut tulisi järjestää mahdollisimman pikaisesti sen jälkeen, kun kotoutuja on muuttanut kuntaan
- Korkeampi ensimmäisen vuoden korvaus ei ole suoraan kytköksissä niihin palveluihin, joita kotoutuja saa
- Työllisyysalue ei välttämättä pysty järjestämään samanaikaisia palveluja korkeamman korvauksen aikana
- Koulutuksen järjestämiseen suunnattu raha tulee siis käytännössä nyt kuntiin. Kunnat maksavat jyvitettyä osuutta työllisyyspalvelujen järjestämiseen, eurot eivät kohtaa tällä hetkellä.
- Keski- Uusimaa siirtyy aiheuttamisperusteiseen kuntien laskutukseen vuonna 2027

Työvoiman ulkopuolella olevien palvelut

- Uuden kotoutumislain myötä kunnat pääsevät suhteellisen hyvin kontaktiin työvoiman ulkopuolella oleviin. Salapoliisityötä se välillä on!
- Laskennallista korvausta voidaan hyödyntää myös itse järjestettävänä palveluina.
- Kaikissa viidessä kunnassa on käytössä Koto-AJ. Henkilöstöä on resursoitu PTA – ja kotoutumissuunnitelmatyöhön
- Kunnat ovat pilotoineet yhteiskuntaorientaatioryhmiä työvoiman ulkopuolella oleville
- Kunnat ovat myös järjestäneet luku- ja kirjoitustaidon koulutusta työvoiman ulkopuolella oleville sekä itsenäisesti että yhdessä. Näitä koulutuksia on voitu tarjota myös TE-palveluihin ilmoittautuneille joiden täytyy vielä hioa taitojaan päästäkseen TE-palvelujen tarjoamiin koulutuksiin.
- ”Tänä vuonna on pilotoitu ja harjoiteltu”

Tulevaisuudennäkymiä

- Kiintiöpakolaisten määrä on tiputettu alle puoleen entisestä. Myös vastaanottojärjestelmästä kuntapaikoille tullaan entistä harvemmin. On todellinen uhka siitä, että kunnissa ei enää lähitulevaisuudessa ole sellaisia laskennallisia korvauksia, joilla voidaan ylläpitää palveluja nykyisellä mallilla
- Kotoutumislaki mahdollistaa kunnan palvelun järjestämisen työllisyysalueen palveluna. Jos laskennalliset korvaukset romahtavat, kannattaako kuntien enää järjestää palveluja omina palveluinaan?
- Työperäisen maahanmuuton näkymät. Asettautumispalvelujen tarpeen määrä tulee kasvamaan entisestään. Kunnissa tulisi selkeämmin tunnistaa ja erottaa vos-rahoitusta asettautumisen tukeen. Erityisesti huolena on työntekijän perheen kotoutumisen haasteet. Näissä PTA:t ja kotoutumissuunnitelmat voisi toteuttaa vos-rahoituksella.
- Tietoa ulkomaalaisten työntekijöiden ja opiskelijoiden tilanteesta ei saada kuntiin reaaliajassa, joten palvelujen tarpeen ennakointi on haastavaa

Keski-Uudenmaan kunnissa on vuosia rakennettu laadukkaita kotoutumisen tuen palveluja

- Keski-Uudellamaalla on viidessä kunnassa kotoutumispalvelut – yksikkö
- Kunnissa tehdään pakolaisten vastaanottotyötä, asiakkuuteen perustuvaa kotoutumisohjausta sekä matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa kaikille vieraskielisille maahanmuuton perusteesta riippumatta
- Uusia rahoitusmalleja mietittäessä on tärkeää huomioida ja turvata jo olemassa olevat palvelurakenteet. Esimerkiksi kotoutumisohjauksessa ei ole vain työvoiman ulkopuolella olevia, suurin osa asiakkaista on yhteisiä asiakkaita työllisyysalueen kanssa.
- Kunnan rooli on merkittävä arjen ohjauksessa, hyvinvointialueiden kiristäessä omia linjauksiaan taloussyistä.
- Kotoutumispalvelut vastaavat laajasti kotoutumista edistävän toiminnan koordinoinnista kunnan palveluissa, laajemmin viranomaisverkostoissa sekä järjestö- ja vapaaehtoistyön verkostoissa.